

גנזי המלך

ארבע נספות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

361

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-677779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"זאת התורה אדם פי ימות באהל כל הפא אל האהל וכל אשר באהל יטמא שבעת ימים"

להשיג השגות

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

שגלוי וידוע לפני הקב"ה כשמרבין עושר בועטין בו. שנא': "וישמון ישרון ויבצעט" (דברים' לב).

יפה אחד בצער ממאה שלא בצער, טוב לו לאדם דבר אחד בצער ממאה בריוח' (אבדר' נ' ג ו). ובמס' (תענית' ז). מובא; כמו 'מה שלשה משקיין אין מתקיימין אלא בפחות שבכלים, אף דברי תורה אין מתקיימין, אלא במי שדעתו שפלה עליו. כדאמרה ליה ברתיה דקיסר, לר' יהושע בן חנניה; "אי חכמה מפוארה בכלי מכווער?" והשיב לה; ד"יין משתמר בכלי מכווער (כלי חרס) יותר מכלי כסף וזהב, אף התורה מתקיימת בי יותר מאילו הייתי נאה".

א"ל הקיסר והא איכא שפירי דגמירי, שהם נאים וגם חכמים, א"ל אם היו שונאים היופי הווי תלמידי חכמים ביותר' (תוס' שם). אותם נאים שהם חכמים טפי הווי גמירי, שאי אפשר לנאה להשפיל דעתו ובא לידי שכחה' (רש"י שם). כל ההנאות הגופניות והנאות הכבוד, היופי והשלוה מפריעות להצלחת הנפש וממעטות בחכמת התורה. (מעייני החיים').

המשך בעמ' 2 <<<

תורה בעניות ולזה זכה להבין שזיכו לו מן השמים.

ומובא ב'תפארת יהונתן' בפ' 'וארא'; נראה הטעם שלא שעבדו מצרים בשבט לוי היה, כי פרעה ראה בקסם, כי משבט לוי יקום המושיע. ופרעה חשב, מי שאינו בצרה אינו יכול להושיע, כי; "נצר תאנה יאכל פריה" (משלי' כז). מי שסבל גלות, יהיה אח"כ לראש. ולכך לא שעבד בשבט לוי כלל. ולא יוצדק להקים משבט לוי מושיע. וזו היתה טענת ישראל ג"כ; "ולא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מִקְצֵר רוּחַ וּמַעֲבֹדָה קָשָׁה" (שמות' ו), שהם בעבודה רבה ושבט לוי חפשי מכל. ואיך יתכן שהוא יתנשא ויבחר ה' בו למושיע.

א"ל אליהו, לבר הי הי; מאי דכתיב (ישעיה' מח); "הנה צִרְפְּתִיָּה וְלֹא בָכְסָף בְּחֶרֶתִיָּה בְּכֹר עֲנִי?" מלמד; שחזר הקב"ה על כל מדות טובות ליתן לישראל ולא מצא אלא עניות! אמר שמואל ואיתימא רב יוסף; "היינו דאמרי; יאה עניותא ליהודאי כברזא סומקא לסוסיא חירא" (חגיגה' ט). וברבנו חננאל פירש; 'חזר הקב"ה על כל המדות ולא מצא נאה לישראל כעניות, כדי שיהיה לבם שבור וכונתם לשמים ועיניהם תלויות לרחמיו וחסדיו,

'אין דברי תורה מתקיימין במי שמרפה עצמו עליהן ולא באלו שלומדין מתוך עידון ומתוך אכילה ושתייה. אלא, במי שממית עצמו עליהן ומצטער גופו תמיד ולא יתן שינה לעיניו ולעפעפיו תנומה. אמרו חכמים דרך רמז; "זאת התורה אדם פי ימות באהל", אין התורה מתקיימת, אלא במי שממית עצמו עליה, באהלי חכמים' (הרמב"ם 'הלכות ת"ת' פ"ג א').

מספרים כי הרש"ש התקשה פעם להבין ענין בתוס' במס' 'יבמות' ובמשך כמה שנים לא הצליח לפתור לעצמו מה שהיה קשה לו. עד שפעם עבר הנצי"ב מוואלזין דרך וילנא מקום מגוריו של הרש"ש וזא הציע הרש"ש לפני הנצי"ב את שאלתו ואת מצוקתו שהוא מצטער להבין את התוס'. עיין הנצי"ב במשך שעה בתוס' וזא פתר לו את השאלה ותירץ את קושייתו. חלשה עליו דעתו של הרש"ש על שלא מצא במשך כמה שנים להבין את הענין ואילו הנצי"ב כתום שעה לאחר העיון כבר זכה בס"ד להבין הדבר. וכדי להניח את דעתו, גילה הנצי"ב להרש"ש, כי סוד הדבר הוא מפני שהרש"ש לומד תורה בעשירות, כי היה עשיר ואילו הוא הנצי"ב לומד

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

>>> המשך מעמ' 1

"זאת התורה אדם פי נמות באהל כל הפא אל האהל וכל אשר באהל יטמא שבעת ימים" (במדבר' יט)

'אמר ריש לקיש; מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה? שנאמר: "זאת התורה אדם פי נמות באהל" (ברכות' מג.). **'תניא; רבי שמעון בן יוחאי אומר; שלש מתנות טובות נתן הקב"ה לישראל וכולן לא נתנן אלא ע"י יסורין; תורה וארץ ישראל והעוה"ב'** (ברכות' ה.).

האדם אינו משיג כלום בחינם! כי במידת הדין נברא העולם וצריך לשלם בעד הכל! ולא מקבלים יותר ממה שמשלמים! **וכללא הוא;** כי האדם אינו משלם יותר מכפי מה שמעריך את הדבר. מה שאדם מחשיב, עבור זה הוא משלם הון תועפות. ומה שאינו מחשיב, אינו משלם עבורו. ולזכות ברוחניות, זוכים רק עד כמה שמחשיבים ומשלמים! **"הב טקמא לתפימין ומנדעא לנדעי בינה"** (דניאל' ב). כי **"תפימין"** יודעים להעריך חכמה ולכן גם משלמים עבורה ביותר. **חז"ל** (קה"ר' א יז) **אומרים; 'אילו נתן הקב"ה חכמה לטפשים היו יושבים והוגים בה בבתי כסאות ובבתי תיאטראות ובבתי מרחצאות'**. כתר מלכות אין מביאים לבית כסא ומה שאדם מביא לשם, סימן הוא שהוא נחשב אצלו כסמרטוטים.

אלו הכיר אדם ערכה של תוה"ק, לא היה קשה לפניו לתת בעדה כל אשר לו! כל אחד מבין היטב איזו מידה גרועה היא הכעס. כשהוא כועס פעם אחת, כבר אינו בטוח שיוכל ללמוד באותו יום, כש"כ בדקות המחשבה ובעיון. אי לזאת ברצותו לזכות לתורה, צריך לשלם עבורה בתיקון מדת כעסו. ואם אינו מוכן לשלם, סימן מובהק כי התורה אינה חשובה אצלו! כי אילו היתה חשובה בעיניו והוא יודע כי תורה ומדה רעה זו אינן יכולות לדור בכפיפה אחת, איך זה אינו משלם במחיר מדה זו? **החסידי יעב"ץ כותב;** שאיך אפשר לכעוס, הרי אין זמן מתי לכעוס.

המשנה מונה מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם וכולן מדות טובות, כי היסוד הוא שצריך לקנות תורה ולשלם עבורה. והתשלום הוא הסימן עד כמה מעריכים את התורה וכמה מעריכים מעלתה ואז; **"הב טקמא לתפימין"**. בעת קבלת התורה **אמרו חז"ל** (תנחומא' ויגש' ב); **ש'אמר הקב"ה לישראל: "תנו לי ערבים שתקיימו אותה"**. אמרו לו: **"בנינו יהיו ערבים שלנו"**. מיד קבלן הקב"ה ונתן את התורה לישראל' מזה

שמוכנים למסור עבורה את הילדים, זהו סימן שמחשיבים את התורה ואז ודאי יכולים לתת להם את התורה.

אמרו חז"ל (נדרים' פא.); **'אמר רב יהודה, אמר רב; "מאי דכתיב; "מי האיש תחכם ויבן את זאת... על מה אבדה הארץ"?.. עד שפירשו הקב"ה בעצמו. דכתיב: "ויאמר ה' על עזכם את תורתך"** (ירמיה' ט). **שאינו מברכין בתורה תחילה'**. והוא בר"ן שם **ביאור הר"י ז"ל; 'שלא היתה התורה חשובה בעיניהם כ"כ שיהא ראוי לברך עליה'**. הרי שחבר ביהמ"ק בגלל שלא ברכו על התורה. יסוד הברכה הוא להעריך את הדבר ולהכיר מעלתו. ומגיעים הדברים עד כדי כך, שבגלל אי הערכת התורה אבדה הארץ! כי יסוד היסודות הוא; שצריך להכיר ולהעריך מעלתו. וזה מקיף את כל האדם. **'שכן חובת כל היצורים להודות ולהלל'**.

מבהיל הענין! כל אדם חייב לחבר ספר תהלים שלם! וגם זה עדין מעט מזער, כי הרי כל סוד הבריאה הוא; **'בגין להשתמודע ליה'**. ומה שהורשו לנבראים להכיר, אין זה כפי שאנו מורגלים להבין שיש להכיר מהות הדברים, אלא הכונה היא להכיר מעלת הדברים. שחייב אדם להכיר ולראות גדולתו ויכולתו ית'. ועד כמה שאדם מכיר המעלה, במדה זו משלם עליה. וזהו הענין של עוה"ב, ע"י יסורין. וזהו מתכונת הבריאה.

בעל חוה"ל העמיד בראש ספרו את 'שער הבחינה'. יסודו של שער זה הוא לראות מעלתו ית' יכולתו וגדולתו, וזהו ההתחלה! ובלי זה, אין שום כניסה לעבודה. וכך הוא בכל ענין; סוד העבודה הוא, להודות ולהלל, לראות מעלה וחשיבות. כאשר לומדים תורה, צריך להכיר תיכף גדולתו ית"ש. צריך לראות תיכף כי בהכרח תורה מן השמים. כי לולא זה, לא תתכן תורה כזאת **"אָרְפָה מֵאֶרֶץ מִדְּבָר וּרְחֵבָה מִנִּי יָם"** (איוב' יא). ומהכרח זה, מוכרח שתצא ברכת התורה. ואם אין עושים ברכה, אינם מכירים מעלת התורה. וכשאינם מכירים מעלתה, אין משלמים. וכשלא משלמים, אין לאדם בה כל חלק! **"הב טקמא לתפימין"**. **'אסיא דמגן במגן מגן שוי'** (ב"ק פ"ה.).

'לא אבדה הארץ, אלא על שלא ברכו בתורה תחילה'. כי אם אין מברכים, **היינו;** שאין מכירים את המעלה. זהו היפך כל התכלית. **'האי מאן דבעי למיהוי חסידיא, לקיים מילי דברכות'** (שם ל.). עכשיו הרי עומדים אנו כבר לעומק הענין של מהות הברכות! וכי זוהי תכלית הכל. ואם כן, פשוט הוא כי **'למיהוי חסידיא**

לקיים מילי דברכות'.

זהו גם ענין; **'ארץ ישראל ע"י יסורין'**. הרמב"ן מבאר על הפסוק (דברים' ח); **"פי פאָשר יִסַּר אִישׁ אֶת בְּנוֹ ה' אֱלֹקֵי מִסְכָּנָה"** "פי ה' אֱלֹקֵי מְבִיאָךְ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה".." **"וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבִרְכַתְתָּ אֶת ה' אֱלֹקֵיךָ עַל הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר נָתַן לָךְ"** (דברים' ח). **'ה' אֱלֹקֵי מִסְכָּנָה"** מתחילה; בעינוי מדבר ונסיון המן, כדי שתערב לנפשך טובת הארץ ופירותיה. **על כן אמר אחריו; "פי ה' אֱלֹקֵי מְבִיאָךְ אֶל אֶרֶץ טוֹבָה"**. כי תזכור עבודת מצרים ועינוי המדבר, וכאשר תאכל ותשבע בארץ הטובה, תברך עליה את השם. נמצא, כי כל מה ש"ה' אֱלֹקֵי מִסְכָּנָה", הוא כדי להכיר מעלת ארץ ישראל. הרי כי מצוה היא להתבונן בחשיבותה של ארץ ישראל. ומזה באים להכרת גדולתו ית' יכולתו וגבורתו.

מצינו בחז"ל (דב"ר' ג' ג'); **'מעשה בר"ש בן שטח, שלקח חמור מישמעאלי ומצאו בו תלמידיו אבן טובה. אמרו לו: "רבינו; בִּרְפֹת ה' היא תַעֲשִׂיר"** (משלי' י). **אמר להם: "לכו והחזירוהו. חמור לקחתי, אבן טובה לא לקחתי"**. כיון שראה הישמעאלי כן אמר: **"ברוך ה' אלקי שמעון בן שטח"**. **אנו אומרים תמיד;** אם על פרי אפשר לברך, **היינו;** שבפרי מכירים בו מעלתו ית' חכמתו ויכולתו, עאכ"כ שיכולים לברך על מעשה אדם, מעשה של צלם אלקים, כי מזה בודאי ובודאי מכירים חכמתו ויכולתו ית"ש! כי על כן באמת, עשה הישמעאלי ברכה על שמעון בן שטח; **'ברוך אלקי שמעון בן שטח'**, בדיוק כמו שמברכים בורא פרי העץ.

התברר מזה, איזה יסוד גדול הוא להכיר מעלה. וכי זוהי כל תכלית האדם. כי על כן פשוט הוא כי; **"אָדָם בִּיקַר וְלֹא יִבִּין נִמְשָׁל פְּנֵימוֹת נְדָמוֹ"** (תהילים' מט). אם אדם אינו מכיר חסרונותיו, הרי מופרך הוא. ועוד יותר גרוע הוא, אם אינו מכיר מעלות. אינו מכיר ואינו מחשיב את האדם ביקר שבו. ומי שאינו מכיר ואינו מעריך, אינו נותן כלום על זה. **בפתקא קטנה של הסבא זצ"ל מקלם מצאו כתוב;** מלך היודע היטב כי **"דָּבָר מְלֹךְ שְׁלֹטוֹן"** (קהלת' ח), היודע כי בדיבור אחד שלו מתהפכות מדינות, הוא, אין צריך ללמוד מוסר על שמירת פיו ולשונו. לו היה אדם מכיר ויודע באיזו מדה שהיא, את ה"אָדָם בִּיקַר" שלו, בהכרח היה יוצא ממנו הנהגה אחרת לגמרי. **(דעת תורה')**.

רצונות

"אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב לא אוכל לעבר את פי ה'"

ה' וז"ל: 'ולא ישמש, אלא ברצות אותו. (שהאדם לא יעשה, אלא מה שה' רוצה). ולא ישמח, כי אם בעבודתו. (גם כשהאדם רוצה לשמוח, צריך שהשמחה תהיה רצויה לפני ה' ובעבודת ה'). ולא יבקש, כי אם את רצונו. (שהאדם ישאף כל חייו לעשות את מה שה' רוצה). ולא ירוץ, כי אם בשליחותו. וכן בכל תנועותיו, לא יעתיק רגל ולא יניע עפעף, אלא אחר הפקת רצון אדוניו בהם.' ('דרכי מוסר') ■

כי 'בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו'. וכמו שאומר הרמב"ן; שאדם יכול להיות 'נבל ברשות התורה'. אבל מדרגות האבות הקדושים היו, שהם ביטלו את רצונם מפני רצונו. לא היה להם רצון עצמי, אלא לעשות רצון קונם. כמו שאומר ה'ארחות חיים' להרא"ש זצ"ל: 'רצה באשר ירצה יוצרך'. (תשתדל שמה שאתה רוצה, זה יהיה מה שהקב"ה רוצה). וכך אומר ה'חובת הלבבות', בשער עבודת האלוקים בפרק

אמר ע"ז ה'סבא מקלם' זצ"ל: לכאורה, מה הבדל יש בין בלעם ולהבדיל בין האבות הקדושים? כי גם בלעם אמר: "לא אוכל לעבר את פי ה'". הלא זוהי מדרגה גדולה? ואמר ע"ז ה'סבא זצ"ל: כי בלעם אמר: "לא אוכל לעבר את פי ה'" - נגד ה' הוא לא יכול לעשות, אבל גם לא ויתר על רצונו ועשה עצות ותחבולות שהקב"ה יסכים לרצונו. והסוף היה, שהקב"ה הסכים לרצונו והתיר לו ללכת עם שרי בלק,

כבוד

רק מהשפה ולחוץ, זה מי שעושה למען כבוד שמים גם כשזה 'לעומתם', שפירושו; לנגדם (שצריך לבטל את כבודו, נגד כבוד שמים). אבל אלו שאין משגיחין על כבוד שמים, במה שהוא נגדם (ומחפשים קולות והיתרים, העיקר שלא לבטל את דעתם), אין אצלם 'מקום כבודו'. (וכל ה"כבוד שמים" שהם אומרים, אינו אלא כבוד מדומה). ■

כתוב: 'כבודו מלא עולם' (כל העולם אומר שרוצה להרבות כבוד שמים). לכך שואלים המלאכים: 'אי-ה מקום כבודו?' אם באמת כולם היו רוצים להרבות כבוד שמים ולעשות רק לקדש שם שמים, כבר היה מתקיים ונגלה כבוד ה' בעולם. באה על כך התשובה: 'לעומתם; ברוך יאמרו', אם רוצים לדעת מיהו זה שאכן עושה למען כבוד שמים ולא

בחזרת הש"ץ כתוב: 'כבודו מלא עולם. משרתיו שואלים זה לזה; אי-ה מקום כבודו? לעומתם; ברוך יאמרו' וקשה, שמתחילה אמר: 'כבודו מלא עולם' ואח"כ כתוב: 'משרתיו שואלים אי-ה מקום כבודו?' מסביר בעל 'ישמח משה' (פרשת 'קדושים'): הנה, כל הנבראים אומרים שרוצים רק בכבוד שמים ועל זה

אהל ומשכן

לכל איש ישראל, כולל הפשוטים שבהם המכונים בשם 'יעקב' "מה טבו אהליך יעקב". לאנשי המעלה אשר בשם 'ישראל' יקראו, אין די בתחושת הזמניות בעולם הזה, לגביהם נאמר בהמשך הפסוק: "משפנתיה ישאאל". כלומר; הם מקדשים את חייהם בעוה"ז, עד שנעשה ביתם, בית מקדש מעט. ■

הוא משמש משכן קבע, כי אם פתרון זמני לבעיית המגורים לאדם הנמצא מחוץ לביתו. אף בני ישראל, כך מבחין בלעם, יודעים שהעולם הזה אינו אלא עולם חולף ואינו אלא כפרוזדור שלפני העולם הבא. על זאת הוא אומר: "טבו אהליך", טוב לכם בתחושת הארעיות, המלוה אתכם בדרככם בחיים. ידיעה זו, ראויה היא

"מה טבו אהליך יעקב משפנתיה ישאאל" (כד ה)

בדברים אלה של בלעם יש, לדעת הגר"מ שטרנבוך בספרו 'טעם ודעת', רמז לכך; שמאד ייטב להם לבני ישראל בהשרישם בנפשם הרגשת ארעיות בעוה"ז. אהל מסמל את הארעיות. אין

עובר אורח

אני נוהג כמוך. בעוה"ז אני מרגיש את עצמי רק בבחינת עובר אורח. מקום מגורי הוא העולם הבא, שם אקבע את ביתי. ע"כ לא ראיתי לנכון, למלא את ביתי בריהוט מפואר. כל מה שאני משתדל כל ימי, הוא רק, לרכוש אוצרות נצה בעבודת ה' יתברך, כדי להכנס לטרקלין שהוא העולם הבא. (מעשי למלך') ■

השיב לו בתמיהה: "וכי היכן רהיטיך אתה?" השיב לו האורח: "אמנם נכון, בארץ זרה אני מתגורר במלון, שם יש לי רק את הדברים ההכרחיים. אך כך יאה לעובר אורח, הנמצא במלון באופן זמני. אולם במקום מושבי, בארץ מרחקים, שם יש לי רהיטים רבים המפארים את ביתי". נענה ה'חפץ חיים' ואמר לו: "אכן, אף

אל ביתו של ה'חפץ חיים' זצ"ל, הזדמן פעם אורח, תיר מארץ רחוקה. בהתבוננו סביבו, הבחין האורח בפשטות שאפיינה את הבית. כל מה שנמצא בבית, היו רק הדברים ההכרחיים ביותר. שאר פרטי ריהוט, גם אלה הנמצאים כמעט בכל בית, לא היו שם. כאשר הביע התייר את תמיהתו על כך באזני ה'חפץ חיים' זצ"ל,

פרשת 'בלק'

'מה בין תלמידיו של אברהם אבינו לתלמידיו של בלעם הרשע'

השוני בתלמידים מגלה על הרבנים

נתפסו כמה מהם לרוח ה"השכלה" וסרו מדרך הישר של אבותיהם. כיון שכך, פתחו החוגים החרדים באותה עיירה במאבק חריף נגד הרב, בדורשם ממנו שיפנה את כסא הרבנות בעירם, שתפס לדעתם, מתוך העמדת פנים והונאת הציבור. אך הרב התעלם מדרישות אלו של רוב בני הקהילה והסתמך על כתב המינוי שבידו, שעליו חתמו ראשי הקהל בעיירה. באסיפה כללית של בני המקום, השמיע הרב דברים קשים כלפי מתנגדיו ובין השאר אמר להם: "הלא אני לבוש כשאר הרבנים, המכהנים בקודש בערי המדינה. והנני נוהג בכל מעשי ע"פ כללי ה'שלחן ערוך'. מה ראיתם להיטפל אלי ולגזול את פרנסתי ופרנסת בני ביתי?"! קם אחד הלמדנים, שהיה מראשי המתנגדים של הרב וקרא בהתרגשות: "שנינו במסכת 'אבות' (פרק ה); 'מה בין תלמידיו של אברהם אבינו, לתלמידיו של בלעם הרשע'? והנה תמוה הדבר, שהשאלה כאן מתייחסת לתלמידים ולא לרבנותיהם? אלא, התירוץ לכך הוא, שפעמים רבות, אין רואים שוני של ממש, בין רב לרב בהליכות יום יום. וכל השוני ביניהם מתגלה רק אצל תלמידיהם".

"נילף שפני" (כ ג)

לדעת רבים מחכמי ישראל, מציין כאן הכתוב שבלעם הלך באי בטחון ובהיסוס רב. מצד אחד; נמשך לבו אחר הכסף והזהב, שהבטיח לו בלק מלך מואב. ומצד שני; נתירא מפני אזהרות ה', שלא לקלל את ישראל. כתוצאה מפסיחה זו על שני הסעיפים, נראתה הליכתו של בלעם, הליכת חיגר ופיסח, כפי שאמרו עליו חז"ל. ('פרפראות לתורה')

"תמות נפשי מות נשרים" (כג י)

על קריאה זו של בלעם הרשע, אמר פעם ה'חפץ חיים' זצ"ל: ה'בלעמים'...

הגאון רבי משה סופר, בעל ה'חתם סופר', יצא בתקיפות רבה נגד "מתקני הדת" למיניהם. וציווה על נאמניו לרדפם בשצף קצף ובלא כל פשרות. שאלו אותו פעם מקורביו: "ילמדנו רבנו, פשר תקיפותו הנמרצת כלפי אחינו בני ישראל הרופרמיים. הן רבנו ידוע מאז ומתמיד במזגו הנוח ובלבו הרחום"? השיב בעל ה'חתם סופר' לשואלים: "נאמר בפרשת 'בלק': 'וַיִּתְצַב מֶלֶאךָ ה' בְּדֶבֶךְ לְשָׁטָן לוֹ" (כב כב). ועל כך מעיר רש"י: 'מלאך של רחמים היה'. לכאורה, תמוה ענין זה משתי בחינות; א. מדוע שלח הקב"ה אל בלעם, מלאך של רחמים דוקא? ב. כיצד נהפך מלאך של רחמים, להיות לבלעם לשטן בדרכו? אולם נראה, שדוקא מי שנודע כבעל רחמים על ישראל, הוא הראוי ביותר להתיצב כנגד בלעם וכנגד ה'בלעמים' שבכל דור ודור, הזוממים בדרכים שונות, מהן גלויות ומהן סמויות, לקעקע חלילה את הבסיס האיתן, שעליו מושתת קיום ישראל. כי מגודל רחמנותו על ישראל ומעוצם רצונו לשמור על קיום העם ולהצילו ממנהיגים רעים ומאורחות חיים המסכנים את עתידו, לא יחוס על מתנגדיו, המנסים להסתיר את מזימותיהם הנפשעות, אלא ירדפם בלא הפוגה. מידת הרחמנות כלפי ישראל" סיים ה'חתם סופר' "היא אפוא מקור כח רב עצמה, לקנאים הנלהבים שבכל דור ודור, הלוחמים בלא פשרות נגד כחות שטניים, המסכנים את קיום ישראל בדורות הבאים".

בעיירה אחת במרכז פולין, הוכתר כמורה הוראה, רב צעיר, שהרשים את הבריות בדרישותיו המלהיבות, שבהן גילה בקיאות וחריופות בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה. במיוחד נמשכו אל הרב, רבים מצעירי המקום, מהם אברכים חסידים ויראי שמים, שהיו מסובים בביתו במשך שעות ובלעו את דבריו בשקיקות ובלהיטות. לא עברו ימים מרובים ויצא הקול בעיירה, שרבם משמיע באזני תלמידיו דעות נפסדות וכתוצאה מכך,

"ויבא אלהים אל בלעם לילה ויאמר לו אם לקרא לך באו קאנשים קום לך אתם" (כב כ)

שואלים כאן חכמי ישראל: הרי קודם לכן, הורה ה' לבלעם בפסקנות: "לא תלף עמכם" (כב יב). מדוע הותרה הרצועה בענין זה, בהוראה חדשה; "קום לך אתם"? חכמינו ז"ל מתייחסים להוראות נוגדות אלו, בענין הליכת בלעם עם שרי מואב ולמדים מכאן את הכלל הבא: 'בדרך שאדם רוצה לילך, בה מוליכין אותו' ('מכות' י). לדבריהם; בקש הקב"ה למנוע את בלעם מפעילות עוינת כלפי ישראל. אך, כיון שהלה גילה רצון עז לשתף פעולה עם המואבים, במגמה להצר לישראל, הסיר ה' את התנגדותו הקודמת וניתנה הרשות לבלעם לילך בדרך שרצה בה בכל מאודו ולהכשל בדרכו.

לדברי הגר"א מוילנא; אין סתירה בין ההוראה הראשונה לבלעם; "לא תלף עמכם". להוראה הבאה; "קום לך אתם". לדבריו; ההליכה 'עם' משמעה; הליכה בלב אחד ובעצה אחת. ואילו הליכה 'את', משמעה; הליכה זה בצד זה, בלא שיתוף פעולה בין ההולכים. מכאן יוצא; שה' התיר לבלעם ללכת "אתם", להצטרף לשליחי בלק בלא כונה כלשהי להרע לישראל, אך לא התיר לו ללכת "עמכם", להיות עם המואבים בעצה אחת נגד ישראל. הבחנה לשונית זו של הגר"א, עשויה לישוב קושי נוסף בפרשתנו; כיון שניתנה הרשות לבלעם "קום לך אתם". משמע שהליכתו עם שרי מואב היא לרצון ה'. מדוע נאמר אח"כ: 'ויסר אף אלהים פי הולף הוא'? (כב כב). אלא, שלבלעם ניתן היתר להליכה 'את' שרי מואב בדרך אחת, אך לא באותן כונות ולא לאותה מטרה. ואילו בלעם, לא נהג לפי ההיתר שניתן לו, ככתוב: 'ויקם בלעם בפקר... וילף עם שרי מואב' (כב כא). בלעם יוצא אפוא לדרך, בכונה וברצון לקלל את ישראל, כפי שרצו ובקשו ממנו שרי מואב. משום כך נאמר בדין: 'ויסר אף אלקים פי הולף הוא ויתצב מלאך ה' בדבך לְשָׁטָן לוֹ" (כב כב).

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

בקרב השבטים, נתקהלו בני ישראל בפתח אוהל מועד וגעו בבכיה על האסון שפגע בהם. **ולדברי הרש"ר הירש;** הגיבו בני ישראל בבכי מר, כשנצטוו מפי משה להרוג את קרוביהם, שנכשלו בעבודה זרה ('במדבר' כה ה). וזו תגובה טבעית, כי קשה לפגוע בבן משפחה, אפילו הלה נכשל בחטא וחייב מיתה.

"וַיִּרְא פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר" (כה ז)

'ראה מעשה ונזכר הלכה.. קנאין פוגעין בו'. (רש"י)

משרואה אדם את חוצפתם ושחצנותם של עובדי עבירה, הריהו נזכר בהלכה של הקנאות. אם חוצפתם כה גדולה, איך אפשר לחשות ולא לקנא לכבוד השי"ת. ('מעינה של תורה')

על הלכה זו של 'קנאין פוגעין בו', אמרו חכמינו; **'הלכה היא ואין מורין כן'**. אם אדם עושה כך מעצמו, הרי זה כהלכה. אבל, **אם הוא בא לשאול; מהו? פוסקים לו; שאין לעשות כן. והסביר בעל חידושי הרי"ם ז"ל את הדבר; כל עצמה של הלכה זו, הלא אינה אלא קנאות.** שרואה אדם את העבירה והוא מזדעזע כ"כ, עד שהוא מרגיש דחיפה עזה, לפגוע מיד באותו רשע. אבל, אם יש לו פנאי וסבלנות לבוא ולשאול שאלה, הרי סימן הוא, שאין כאן קנאות לזהות וממילא, אין מורים כן. ■

וסתם דברים בטלים, לא יכול לקלקל במשך כל היום ע"י מעשה. כי למעשה צריך זמן ושהות, מה שאין כן לשון האדם, היא כעט סופר מהיר. ובמשך רגע אחד, יכול להוציא בפיו כמאתים תיבות. נמצא, שע"י כח הדיבור, האדם מכריע את הכף חוב חלילה. **ומה תקנתו? להכנס לאהלים, לאהלי תורה וירבה ללמוד תורה.** ולעומת מספר העונות שבאו לו ע"י דבוריו האסורים, יתקבצו לו מעתה חבילות של מצוות ג"כ ע"י דבורו. ויכריע את כף הזכות, כי הקב"ה מטה כלפי חסד. ועוד בזה תועלת נשגבה, דע"י למודו בתורה, ילמוד ג"כ לשמור את פיו. וע"כ יוצא מזה, כי אהלי התורה מעלים את האדם מכף חובה לכף זכות, כמו שהנחלים מעלים את האדם מטומאה לטהרה.

"וְהָמָּה בָּקִים פֶּתַח אֶהָל מוֹעֵד" (כה ו)

שואלים ע"כ חז"ל במסכת 'סנהדרין' (פב); **'למה בכו אותה שעה בני ישראל? ותשובתם היא; ש'זמרי בן סלוא הביא את כזבי בת צור המדינית אצל משה ואמר לו: "בן עמרם, מדינית זו אסורה, או מותרת? ואם תאמר: אסורה! בת יתרו (צפורה אשת משה) מי התיר לך?" באותה שעה, נתעלמה ממנו הלכה (שכח משה), ש'הבועל ארמית קנאים פוגעים בו. געו כולם בבכיה'. מסביר זאת רבינו בחיי; כשפרצה מגיפה**

שבכל דור ודור, בוחרים לחיות חיי הוללות וטומאה וכשמגיעה שעתם להסתלק מן העוה"ז, מבקשים הם למות **"מות ישרים"**. אולם, על רשעי העולם לדעת, שיש דין ויש דיין על כל המעשים וכדי לזכות ב**"מות ישרים"**, צריכים לפני כן לחיות **"חיי ישרים"**.

כיוצא בכך אמר הצדיק ר' יהושע **מבעלי:** אתה מוצא כיום יהודים, החיים כל הימים כ"גויים גמורים" שבכל זאת מבקשים למות **"מות ישרים"** כחסידים יראים ושלמים. ואף בלעם, הגוי הרשע שזמם לכלות את ישראל, **קרא לאלוקים: "תמת נפשי מות ישרים"**. אך זאת יש לדעת; כפי שמציעים את המיטה, כך ישנים בה. והמבקש למות כיהודי כשר, צריך לפני כן לחיות כיהודי כשר.

"פְּנִקְלִים נָטְיוּ פְּנֵי עַלְי נְהָר פְּאֶהְלִים נָטַע ה'" (כד ו)

במסכת 'ברכות' (טז) אומרת הגמרא; **'למה נסמכו אהלים לנחלים, דכתיב: "פְּנִקְלִים נָטְיוּ פְּאֶהְלִים נָטַע ה'"?** לומר לך; מה נחלים מעלים את האדם מטומאה לטהרה, אף אהלים מעלים את האדם מכף חובה לכף זכות'. והנה, יותר מכל, מקלקל האדם בעוה"ז ע"י כח הדיבור, שמה שיכול לקלקל בפיו בחצי שעה ע"י דבוריו שמעורבים בהם; לשה"ר, ליצנות, רכילות ואונאת דברים

הרצאותיו הקרובות של הרב אמנון יצחק שליט"א

דימונה מתנס דימונה שד' הרצל פינת שד' הנשיא ביום שני ט תמוז 11/7/11
 השערים יפתחו ב־20:00 תחילת התוכנית 20:30
 כניסה 10 שקל

ביתר עילית פינת ביתר פינת הש"ס 1 בינת הרב מזוועהיל ביום שלישי י תמוז 12/7/11
 השערים יפתחו ב־20:00 תחילת התוכנית 20:30
 כניסה 10 שקל

© כל הזכויות שמורות לארגון "שופר" ההרצאות מאובטחות

שידור חי באתר 'שופר' WWW.SHOFAR.TV

אתמול היה; שנואי משוקץ ומרוחק ותועבה והיום הוא; אהוב ונחמד קרוב וידיד

אשר לא ידע להשתמש ביכולת זו, אלא החסיד שבחסידים. אלא, דבר מוכרח הוא לכל אדם, כי אם לא יתחלף ברגע אחד, לא יתחלף לעולם. כי מפני מה לא יתחלף בהרגע, מפני שאינו יכול לעזוב דרכו, גם ברגע השני יטעון כך. וכן ברגע השלישי. ועד מתי יחכה עד אשר יתפנה מהטרדות המפריעים לו? ודאי שלא יתפנה! כי לטרדות ומפריעים אין קץ ואין תכלית. ונמצא שאף אם יהיה שנות מתושלח לא יתחלף. כי אמנם דרוש שיבוא עת, אשר יעזוב העבר ויצא לחיות על דרך התורה. והעת הזאת רגע הוא, כי איך יעשה היום מעט ומחר מעט מעט..... אם לא יפקיר מיד מה שמפריע לו, אותו המפריע, לא יניחנו לשוב לעולם. כי זה דבר פשוט, אשר בהיות האדם במקום עבירה לא יוכל לשוב לעולם, כי כמה שישתדל במחשבתו לדעת חובתו, יש כח במקום העבירה להסיר כל המחשבה וימשך אחר העבירה כברזל אחר אבן השואבת ואם יתרמה בדעתו שילך במו אש ולא יכוה, למשוגע יחשב בפני כל. כי איך ימלט מן האבדון בהיותו במקום העבירה, הלא הכל פועל עליו. ואם יתרמה שאין הכל פועל עליו, גם זה מתוצאות הפעולה, עד שאינו מרגיש כבר מה הוא רושם, כי מי שהוא עומד על הקרקע לא יפול מטה, יען שאין לו ממה ליפול. ונמצא כי מי שרוצה לשוב למעלה בהיותו במקום עבירה, הוא **כ'טובל ושרץ בידו'** ובהכרח שצריך לעזוב מיד את מקום העבירה כי איך יתפשר אז, להניח רגל אחת בתוך המקום ורגל אחת אחר המקום? אם לא יעזוב לגמרי את המקום, אין לו עצה אחרת להמלט. כי רק זה נשאר לנו, אשר על ידי זה נוכל להגיע אל כל המדרגות, בזה שנקח הפקרות של מקום עבירה, ליסוד, כי מה שבנו הראשונים בגבורתם, יוכלו האחרונים למלט על ידי שמירתם. ואיך יפקיר את מקום העבירה? **לאט, לאט, לשעות? או, לחצי יום? או, ליום בלתי הלילה?** כי יהיה זה כמו הפקרת כלי מטבח הטרפה אחת אחת, הלא בהכרח הוא, שצריך לצאת להפקיר את המקום לגמרי בפעם אחת. **ואם לא תהא זאת בפעם אחת, לא תהא זאת לעולמים,** כי כך טבע הדבר, אם הוא אדם המפקיר, יפקיר מיד! אם הוא אדם המקושר, לא יפקיר לעולם. (**מדרגת האדם' דרכי התשובה' פרק ה) ■**

על אחד שהשיג קנין גדול בענין הלשמה כי ישפוך שם כל דעתו הטמון בלבו, אשר אין מאמין לגמרי, שיש לשמה בעולם של עכשיו. והוא הדין בכל מדרגות השלמות; אשר בין הצדיק המוחלט ובין הרשע המוחלט, כי כל מציאותם נמנע הוא עכשיו אצל האדם בתקופה הזאת. ואם הוא אינו מאמין בכלל המדרגות לאדם של עכשיו, כ"ש, אם ישמע שבזמן קצר החליף האחד את עצמו, שיטיח לו בפניו ויאמר ששקר הדבר ולא יוכל להיות. **מבהיל הדבר** עד כמה שטף הטבע כל אמונת היכולת מהשכל, שאינו מאמין על עצמו כי יוכל להשתנות שינוי למעליותא. ועוד יגרום לו, שלא יאמין גם על זולתו אשר זכה בזמן קצר להתחלף. ולהכחיש את הידיעות על הגעת אחרים לשלמות כאילו בדו מלבם. **והוא באמת נגד פסק ההלכה מהרמב"ם שכתב: 'אתמול היה שנואי משוקץ ומרוחק ותועבה והיום הוא אהוב ונחמד קרוב וידיד'** (הלכות 'תשובה' פ"ז). הרי לנו שדין התשובה נמצא ברגע אחד. **וכמו שאמרנו: 'הרי את מקודשת לי, על מנת שאני צדיק. אפילו רשע גמור, מקודשת. שמא הרהר תשובה בדעתו'** (קדושין' מט ע"ב). וכמה יש זמן בנתינה, רגע אחד. הרי מפורש שיצויר דין התשובה ברגע אחד ואם הדין כך, מסתמא גם המציאות כך. שאם לא היה אפשרי שהמציאות לא יצויר דין התשובה לעולם. כי איך יצויר דין בלא מציאות (התשובה)? הדין הוא התשובה. והתשובה הוא הדין. **כי לא נפסקה הלכה כרבי ש'בין עשה תשובה בין לא עשה תשובה יוה"כ מכפר'** (יומא פה.). **אלא פסק ההלכה הוא כרבנן שדוקא 'עם התשובה מכפר' ואפילו לדעת רבי הלא מבואר (שם פז) שאם יאמר האדם; 'אהטא ויוהכ"פ מכפר, כי אז אין יוהכ"פ מכפר'.** ולפי דברי העולם איך יצייר דין התשובה ביוהכ"פ, אלא על כרחך, האמת כמו שהתורה אומרת, שברגע יכול האדם לצאת מאפלה לאור גדול ויכול האדם באמת להחליף את עצמו ברגע אחד ולהתעלות במדרגות ברגע אחד. ואם נסתכל היטב בדבר נראה, כי גם המציאות כן היא, שבמציאות יכול האדם להחליף את עצמו ברגע אחד. ולא שהיכולת הזו היא דבר מעלה באדם,

"ויהי ערב" אלו מעשיהם של רשעים. "ויהי בקר" אלו מעשיהם של צדיקים. אבל איני יודע באיזה מהם הפץ (הקב"ה) אם במעשה אלו ואם במעשה אלו? כיון דכתיב: "ונקא אַלְקִים אֶת הָאָרֶץ כִּי טוֹב" (בראשית' א ד) הוי; במעשיהם של צדיקים הפץ ואינו הפץ במעשיהם של רשעים' (בר"ר פרשה ב). זה מובן, שאין הפירוש מעשיהם של רשעים, היינו; מי שפורק מעליו עול המצוות לגמרי. כי על רשעים כאלה לא היה ספק בשום אופן אם בהם הפץ הקב"ה. אלא ע"כ, שדברו חז"ל בענין מדרגות האדם, אשר יוכל להוולד ספק אם בזה, או בזה, הקב"ה בוחר. וצריכין אנו להבין מה הוא הבירור; אם נבקש הסבה העיקרית אשר אדם נשאר על מעשיהם של הרשעים ואינו מודה על מעשיהם של צדיקים, נמצא שסבה אחת לשניהן והוא; מה שהאדם מוצא את עצמו, שהוא כבר הסתדר איך שהוא עם הרגלו וטבעו ומדותיו. וכן יראה לו שכלו כאילו היתה כונת הבריאה מתחלה שהוא ישר כך, עד שנעקרת ממנו אפשרות התחלפות ויכולת הפרישות. ולא לבד על עצמו הוא רואה כך, עד שאפילו אם רואה מי שמתאמץ להחליף טבעו, תחשב לו זאת לפליאה נשגבה. ולבסוף הוא מבטל אותו באותה הפליאה, כי איך התהווה הדבר כל כך מהר ואיך התחלף ונשתנה פתאום, הלא אתמול היה שקוץ ומתועב והיום נעשה אהוב ונחמד. איך יכול להיות הדבר הזה, שאתמול היה משבח את העולם ועכשיו בזמן קצר כבר הוא מבטל את כל העולם ואנשיו? הלא אתמול היה רודף אחר הכבוד ועכשיו הוא בורח בקצה האחרון ממנו? הלא, תמיד היה כל דבוריו דברי חול ועכשיו הוא מדבר רק בתורה ויראת שמים? אינו יכול להאמין בשום אופן, שיכול האדם לעזוב דרכו הרעה ולהחליפה על מדרגה גבוהה מקודם. כי הטבע לא יתחלף בזמן קצר. ואינו יכול להסביר תופעה זו אחרת; אלא שהחילוף הוא רק חילוף חיצוני והוא אחד בפה ואחד בלב בלי הכרה. וכ"ש אם ישמע שאחד הגיע בזמן קצר למדרגה גדולה בעניני הבטחון, כי אז יבטלהו לגמרי ולא יאמין שיש הדבר במציאות. כי אינו יכול לצייר את הדבר הזה, שיהיה מצוי בזמננו אחד אשר יהיה לו בטחון. וכן אם ישמע

תבצע

3 DVD 2-10 ש"ח בלבד

03-6777779

למכירה אודי A6

מנוע 3.2
6 צילינדרים
הנעה 4x4
126,000 ש"ח

לפרטים: 050-6500666

לפרסום ב'גנזי המלך' ובאתר 'שופר' החדש צלצלו 050-6500666

ממשיכים...
לא לאכול! מוצרי
'עלית - שטראוס'

חדש! שיעור לאברכים

להזמנת הרב אמנון יצחק שליט"א לאזור מגוריו
או לכולל אברכים (לכולל בשעות הבוקר) 050-6788867 יהונתן

במלון נופש אמצע שבוע **'יפה נוף ערד'**

עם הרב אמנון יצחק שליט"א

מיום רביעי' בצהריים עד יום ששי' בצהריים * 2 לילות

יא'י"ג תמוז 13~15/7/11

פנסיון מלא 3 ארוחות

הרצאות, בריכה

ופעילות לילדים

רישום בטלפון 03~6777779

נותרו חדרים
אחרונים
לדכאי ח"י כפלים
לילה ראשון חנם
לילה שני 500 ש"ח לזוג
אפשרות ללילה אחד

אתר שופר TV החדש www.shofar.tv

בס"ד

חדשות בזמן אמת בכל שעה ללא הפרעה לגולש. ברכות מהרב אמנון יצחק שליט"א בכמה אופנים. שעורי גמרא מרוכזים של רבנים רבים. שעורי 'השאלה השבועית העולמית'. שעורי הלכות. הרצאות חיות. סרטים שונים. ספרים שלמים להורדה. ספרים אישיים. כתבות יהודיות וחשיפות מאחורי הקלעים. ועוד הפתעות רבות. האתר מיועד בעיקרו למנויים קבועים שיוכלו להיחשף לכל תכניו ללא כל הגבלה וינתנו להם פריבלגיות מיוחדות לפי תרומת המנוי, פרטים באתר. בחודש הראשון כולם נחשפים לכלל האפשרויות שבאתר. נשמח לראותכם נהנים מהשקעתנו לתועלתכם.

פרסום בכל דפי האתר בכמה אופנים וגדלים במחירי מבצע למפרסמים הראשונים 050-6500666 אליהו

לאחר 3 שנים של מחשבה והשקעה של מאות אלפי נהם הגענו בס"ד לגרסת הבטה הראשונה של אתר היהדות הגדול בעולם אתר שופר tv בעיצוב מדהים (עם אפשרות לעיצוב אישי) שעלה בשבוע האחרון לאויר ותוך שבוע אחד נצפו כחצי מליון כניסות. מעבר לתצורה המדהימה והידדותית ישנם חידושים יהודיים שלא היו באתר הישן, ביניהם: ניתן לשאול את הרב אמנון יצחק שליט"א תוך כדי ההרצאה באימייל ישיר והרב עונה לשאלות הצופים בשידור חי. יש תמלול לכל הרצאה והרצאה שניתן להוריד. יש מסך סינימה ביתי מיוחד לשידורים ישירים. שידורים חוזרים שמועלים מיידית. פלייליסט אישי לכל משתמש. אפשרות שליחת כל תוכן והורדה ישירה. פריצת